

Visie de Bibliotheek Amstelland 2016 - 2020

Kiezen voor delen

de Bibliotheek
Amstelland

De functie van de bibliotheek blijft belangrijk

Is er überhaupt nog wel een rol voor bibliotheken in de huidige tijd? Het antwoord op die vraag is ondubbelzinnig: ja. Het Rijk heeft dit antwoord ook onderstreept met het invoeren van een nieuwe bibliotheekwet in 2015. Deze wet gaat uit van de volgende vijf functies: Kennis en informatie, Educatie en Ontwikkeling, Literatuur, Ontmoeting en debat, Kunst en cultuur. De veranderingen in de samenleving en technologie hebben invloed op de manier waarop de bibliotheek deze functies het beste zou kunnen uitvoeren, maar niet op het belang van de functies op zich.

Kiezen voor delen

De bibliotheek Amstelland kiest voor delen, want delen zit in onze genen.

Wij delen onze kennis en expertise op het vergroten van taal- en digitale vaardigheden. Want daar zijn wij goed in en deze vaardigheden zijn de basis voor participatie in de samenleving, voor zelfredzaamheid en zelfsturing.

Hiervoor gebruiken wij bij voorkeur landelijk ontwikkelde producten en diensten die hun waarde bewezen hebben. Hiervoor gebruiken wij ook onze collectie, fysiek en digitaal, goed ontsloten en met de rest van de collectie in Nederland binnen handbereik.

Wij kiezen voor delen met die partners die een duidelijke bijdrage en meerwaarde kunnen leveren aan de invulling van de vijf functies waar wij voor staan. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het onderwijs, ouderenorganisaties, sociaal maatschappelijke instellingen, gemeenten en culturele instellingen in de regio.

In de aanwending van onze subsidie leggen we het zwaartepunt op de volgende doelgroepen; kinderen en jongeren, ouderen en mensen met een sociaal-culturele achterstand. We zoeken ook naar mogelijkheden om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in te zetten in de bibliotheek. Daarbij zullen we samenwerken met organisaties die zich hier specifiek op richten.

Bovenal kiezen we voor delen met onze klanten en bezoekers door hen actief te betrekken bij het concretiseren van onze visie.

Bereik

De bibliotheek is en blijft een organisatie met een groot bereik in de Amstelland regio. Voor onze (potentiële) leden zetten we in op gemak en service waardoor het voor hen aantrekkelijk is om lid te blijven of te worden.

Programmerende bibliotheek

De bibliotheek is er voor iedereen. Maar onze publieke middelen zetten we wel specifiek in. We maken daarbij onderscheid naar de maatschappelijke opdracht en de markt. In het eerste geval zetten we publieke middelen in van de gemeente voor groepen met een sociaal-culturele achterstand. In het tweede geval ontwikkelen we activiteiten voor de overige groepen, waarbij de deelnemers de kosten grotendeels of geheel dragen (cultureel ondernemerschap). Deze strategie werken we uit in een ondernemingsplan.

Kostenbewustzijn

Wij kiezen ook voor delen omdat we kostenbewust zijn, we zetten in op zoveel mogelijk waarde tegen een zo laag mogelijke prijs. Dit betekent dat we ons toeleggen op operationele efficiëntie. En ook op het maken van scherpe keuzes.

Profielen per gemeente

We werken voor drie gemeenten in Amstelland. In iedere gemeente bieden we dezelfde basis, maar plaatsen we andere accenten. Met dezelfde basis doen we recht aan de kwaliteitseisen die aan iedere bibliotheek gesteld kunnen worden, en scheppen we de voorwaarden voor een efficiënte operatie. Met de verschillende accenten doen we recht aan de uiteenlopende omstandigheden en beleidswensen in iedere gemeente.

In deze visie schetsen we beknopt de profielen zoals we die zien voor iedere gemeente. Hierover gaan we in gesprek met de gemeenten gezamenlijk en met iedere gemeente afzonderlijk. De uitkomsten daarvan werken we uit in een profielenkaart waarin we het profiel van onze dienstverlening voor iedere gemeente beschrijven.

De omgeving van de bibliotheek verandert

De samenleving van nu kent heel andere leespatronen dan in het verleden. Er zijn bijvoorbeeld meer alternatieven voor tijdsbesteding, zoals televisie, internet, social media en games. En sommige fervente lezers kopen nu liever boeken dan dat ze die bij de bibliotheek lenen, omdat ze zich dit kunnen veroorloven. Tegelijkertijd kan nog steeds een groot deel van de samenleving dat niet. Ook hebben veel mensen problemen zich te handhaven in de digitale wereld. En/of moeite met lezen en schrijven.

Technologisch zijn er ook grote veranderingen. Een in het oog springende is de opkomst van e-books. Deze kunnen nu immers ook digitaal worden gedistribueerd. Dit maakt in potentie het bestaande model van uitlening van boeken overbodig.

Uiteraard kunnen kanttekeningen worden gezet bij een deel van de veranderingen. Zetten die door? En zo ja: hoe snel? In 2015 leeft de verkoop van fysieke boeken op. En bedraagt de uitlening van digitale boeken minder dan 1% van het totaal.

De redenen waarom bepaalde voorspelde veranderingen zich niet, of slechts langzaam voltrekken zijn divers. Soms houden mensen een voorkeur voor een bepaalde gewoonte, zoals het lezen van een fysiek boek, in plaats van een pdf op een ereader. Soms zijn er andere belemmeringen: de wet biedt bibliotheken op dit moment niet de mogelijkheden voor het uitlenen van digitale boeken, zoals ze die nu wel heeft voor fysieke boeken. Daarmee blijft de uitlening van fysieke boeken ook de komende jaren van grote betekenis voor bibliotheken.

Al deze veranderingen vragen hoe dan ook om bezinning op de rol en de taakinvulling van de bibliotheek.

Wat betekent dit voor de Bibliotheek Amstelland?

We hanteren vanaf dit jaar in onze visie en strategie de termen die ook de bibliotheekwet hanteert. Dit betekent dat we de driedeling die we eerder gebruikten vertalen naar en vervangen door de **vijf functies** uit de bibliotheekwet. Dit maakt ook de vergelijking met andere bibliotheken en gemeenten beter mogelijk.

1. Kennis en informatie

- *Ons voornemen* is om een groeiend aantal leden en bezoekers op een gemakkelijke, laagdrempelige en verrassende manier te leiden naar kennis en informatie.
- *Het maatschappelijk effect:* een betere persoonlijke ontwikkeling en verhoging van de maatschappelijke kansen van de inwoners van de regio Amstelland.

2. Educatie en ontwikkeling

- *Ons voornemen:* gemeenten en scholen ontzorgen bij het bestrijden en voorkomen van taalachterstanden bij kinderen tot 17 jaar. Bijdragen aan een breed cultuuronderwijsaanbod waar scholen hun keuze uit kunnen maken.
- *Het maatschappelijk effect:* kinderen hebben een grotere kans op het succesvol afronden van vervolgopleiding/onderwijs en betere kansen op de arbeidsmarkt.
- *Ons voornemen:* structureel samenwerken met de gemeenten en andere organisaties om bij te dragen aan het bestrijden van laaggeletterdheid, het vergroten van digitale vaardigheden en de zelfredzaamheid.
- *Het maatschappelijke effect:* Wij dragen bij aan het stimuleren van de zelfredzaamheid en de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners van Amstelland, waardoor men minder afhankelijk is van de overheid. Welzijn en welbevinden nemen toe.

3. Literatuur

- *Ons voornemen:* We willen jong en oud laten ervaren hoe je meer plezier in lezen kunt krijgen. Wij vervullen een inspirerende voortrekkersrol op het gebied van leesplezier, leesbevordering en expertisedeling.
- *Maatschappelijk effect:* Taalvaardigheid en leesplezier zijn een verrijking voor de persoonlijke, creatieve, ontwikkeling en het welzijn van inwoners van Amstelland.

4. Ontmoeting en debat

- *Voornemen*: een eigentijdse lokale bibliotheek vormen met een positie in het hart van de gemeenschap (met partners). Een uitnodigende, inspirerende en stimulerende omgeving voor mensen van alle leeftijden en achtergronden. Wij bieden daarbij nadrukkelijk een onafhankelijk platform voor organisaties, instellingen en politiek om met elkaar het gesprek aan te gaan en om de inwoners ook te kunnen bereiken.
- *Maatschappelijk effect*: grotere sociale binding in de samenleving en betere participatie. Minder eenzaamheid, meer betrokkenheid.

5. Kunst en cultuur

- *Voornemen*: Alle lagen van de bevolking op een laagdrempelige en onafhankelijke manier laten kennis maken met kunst en cultuur. Sterker nog; laten *genieten* van kunst en cultuur. In samenwerking met (culturele) partners.
- *Maatschappelijk effect*: De kennismaking met kunst en cultuur heeft een positieve uitwerking op het zelfbeeld, het zelfvertrouwen en de verbeeldingskracht bij jong en oud. Hierdoor vinden zij een betere aansluiting bij de samenleving.

Per gemeente

Amstelveen

In het Stadshart

Hier kiezen we voor een hoogwaardige centrale bibliotheek. Deze omvat een collectie die zich kan meten met die van grotere plaatsen. Bijzonder daarbij is de aanwezigheid van collectie gericht op expat gemeenschappen in Amstelveen en een collectie 'management en marketing'. De bibliotheek in het Stadshart is een geliefde verblijfsplek voor uiteenlopende doelgroepen; van winkelend publiek dat een moment van rust zoekt, tot studerende scholieren en studenten en ouderen die de inspirerende omgeving van de bibliotheek zoeken en er zich willen blijven ontwikkelen. De openingstijden en het serviceniveau van de bibliotheek passen bij het karakter van een hoogwaardig stadshart. We werken nauw samen met andere culturele instellingen in het Stadshart zodat we optimaal gebruik kunnen maken van elkaars ruimten en voorzieningen.

Rest van de gemeente

Hier kiezen we voor nabijheid, met een lager serviceniveau. We behouden onze aanwezigheid in Westwijk. Wel kiezen we hier voor een bescheidener serviceniveau met minder professionals en meer vrijwilligers. We onderzoeken de mogelijkheid en wenselijkheid om deze lijn naar nabijheid door te trekken. In dat geval kiezen we voor meerdere afhaalpunten in de stad. Die kennen dan het meest basale serviceniveau, maar hebben wel het voordeel dat de inwoners van Amstelveen allen een voorziening dicht in de buurt hebben.

Onderwijs

Hier zetten we in op nauwe samenwerking tussen de diverse culturele instellingen. Dit betekent dat we scholen gezamenlijk benaderen met een breed aanbod. Iedere school kan daarbij uit dit aanbod kiezen. Dit waarborgt dat de gezamenlijke instellingen een aanbod doen dat aansluit bij de onderwijsvisie en de kerndoelen. Scholen hebben dan dus niet meer te maken met diverse aanbieders vanuit hun eigen missie en visie, maar een veel beter gestructureerd en passend aanbod. Het maakt het scholen ook makkelijker dit aanbod te accepteren, waardoor culturele instellingen zich een betere plaats in het onderwijs kunnen verwerven. Zo snijdt het mes aan twee kanten.

Aalsmeer

In Aalsmeer kiezen we voor één centrale vestiging. Deze kent liefst ruime openingstijden (ruimer dan tot dusver). Wel kiezen we voor een bescheiden service niveau van de vestiging, met een zwaardere nadruk op vrijwilligers. De inzet van professionele krachten concentreren we op momenten waarop gezinnen met kinderen de bibliotheek bezoeken: woensdagmiddag, zaterdag en zondag.

We streven voor de centrale vestiging naar een nauwe samenwerking met andere instellingen, in het bijzonder maatschappelijke instellingen. Het profiel richt zich sterk op educatie en op groepen met een maatschappelijke achterstand. De bibliotheek maakt hierbij de verbinding met de activiteiten die worden geïnitieerd door partners in de naastgelegen Oude Veiling en door het Cultuurpunt, gehuisvest in de bibliotheek. De haalbaarheid van dit concept wordt op dit moment onderzocht.

Uithoorn

In Uithoorn kiezen we net als in Aalsmeer voor één vestiging. Ook hier ruimere openingstijden, met een low service concept. Inzet van professionals op woensdagmiddag, zaterdag en zondag. De ontwikkelingen voor een nieuw cultuurgebouw aan de Amstel zijn in een vergevorderd stadium, al zijn er ook nog de nodige vragen te beantwoorden. Voor de bibliotheek Amstelland is het van belang dat het pand de juiste uitstraling heeft, waarbij er voldoende presentie is van culturele en maatschappelijke partners.

Educatie en taal zijn belangrijke zwaartepunten in Uithoorn. Hierbij zetten we ons in voor leeseducatie op scholen en een taalpunt in de bibliotheek.

Toelichting 'Wat betekent dit voor de Bibliotheek Amstelland?'

1. Kennis en informatie

Elke inwoner van Amstelland heeft recht op toegang tot informatie via de fysieke en digitale bibliotheek. De fysieke bibliotheek en de digitale bibliotheek liggen nadrukkelijk in elkaars verlengde en zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Wij maken deel uit van een landelijk netwerk van bibliotheken en bieden onze klanten toegang tot alle collecties uit het landelijk netwerk via de Nationale Bibliotheekcatalogus. De basis is onze infrastructuur die onze klanten leidt naar de fysieke en de digitale bibliotheek. Wij verzorgen het beheer van het bibliotheekstelsel en de lokale collectie. Altijd en overal kan onze klant gebruik maken van de digitale diensten en de digitale collectie. Onze informatiefachgenoten wijzen bezoekers de weg naar kennis in zowel de digitale als de fysieke bibliotheek.

Het opzoeken van informatie is door de komst van het internet fundamenteel veranderd. Dit merken we bijvoorbeeld in het aantal uitleningen van een deel van onze informatieve collectie. Daarmee streven we ook niet meer naar het aanbieden van een zo compleet mogelijk aanbod van non-fictie in alle bibliotheken. We verleggen de nadruk naar het ondersteunen bij en bevorderen van informatievaardigheden. Daarbij gaat het om het zoeken, vinden, selecteren en interpreteren van online en offline informatie. Vaardigheden die essentieel zijn om volledig mee te kunnen doen in de samenleving. Hierbij kiezen we scherp voor dienstverlening aan groepen met een sociaal-culturele achterstand, zoals laaggeletterden en anderen met een kwetsbare maatschappelijke positie.

2. Educatie en ontwikkeling

Kinderen die plezier beleven aan lezen, lezen meer. En wie meer leest bouwt een grotere woordenschat op, ontwikkelt meer inbeeldings- en empathisch vermogen. Nationaal en internationaal onderzoek levert hiervoor overtuigend bewijs. Daarmee draagt leesbevordering in belangrijke mate bij aan het succes in het verdere leven van kinderen, zowel persoonlijk als zakelijk.

We zoeken in deze functie vooral de structurele samenwerking met scholen in het primair onderwijs. De taakverdeling is daarbij als volgt: de scholen richten zich op de technische aspecten van het lezen, wij op het leesplezier. Daarbij zetten we in op ouderbetrokkenheid en doorlopende lees- en medialeerlijnen. De aanpak zetten wij door naar de kinderopvang en naar het voortgezet onderwijs. Deze werkwijze heeft haar waarde bewezen in Amstelland en in de rest van het land.

Daarbij zien we ook verbanden met andere vormen van onderwijseducatie. Samenwerking tussen culturele instellingen maakt het mogelijk scholen met een breed pakket van aanbod te benaderen waaruit ze datgene kunnen kiezen dat het best in hun onderwijsvisie past.

In onze regio zijn circa 10.400 mensen in de leeftijd van 16 – 65 jaar laaggeletterd. Zij hebben te veel moeite met lezen en schrijven om mee te kunnen doen in het dagelijks leven. Terwijl taalvaardigheid de basis is voor participatie in de samenleving, voor zelfredzaamheid en zelfsturing.

Op dit moment is er sprake van een digitale kloof omdat 6 tot 10% van de Nederlandse bevolking onvoldoende digitale basisvaardigheden heeft. Omdat steeds meer informatie digitaal wordt aangeboden, ook vanuit de overheid moet iedereen kunnen werken met computers en internet om mee te kunnen doen in de huidige samenleving.

3.Literatuur

We bieden voor jong en oud de gelegenheid om kennis te nemen en te genieten van literatuur. Dit doen we op een manier die aansluit bij wat onze gebruikers willen. Voorlopig zijn fysieke boeken daarbij nog niet weg te denken, om redenen die we hiervoor al hebben aangestipt. Als het mogelijk en wenselijk is een (verdergaande) transitie naar digitaal lezen te maken zijn we daarvoor klaar.

Bij de dienstverlening aan onze gebruikers in de bibliotheken maken we scherpe keuzes. Hulp bij het vinden van materialen en leesadvies op maat doen we niet meer in alle bibliotheken op alle momenten. We kiezen er in sommige gevallen voor die alleen nog maar aan te bieden op momenten dat specifieke doelgroepen goed vertegenwoordigd zijn.

4.Ontmoeting en debat

De bibliotheek is een laagdrempelige voorziening met een groot bereik. Daarmee zorgt een bibliotheek voor levendigheid en reuring in het centrum van een stad, dorp of wijk. Die rol blijven we met verve spelen. De invulling daarvan laten we zoveel mogelijk aan anderen over. We verlenen graag gastvrijheid aan maatschappelijke organisaties van diverse pluimage, politieke en levensbeschouwelijke achtergrond, om zich in de bibliotheek te presenteren. Daarbij streven we ernaar zoveel en zo lang mogelijk open te zijn, liefst in alle gemeenten ook op zondag.

5.Kunst en cultuur

De bibliotheek bevindt zich op het raakvlak van maatschappelijke en culturele functies. Ons aanbod binnen de functie 'Kunst en Cultuur' heeft activiteiten rond literatuur en kennisoverdracht als speerpunten. Wij geven vorm aan ons cultuurprofiel door actief verbindingen aan te gaan met die (culturele) partners die hier een bijdrage aan kunnen leveren om, tegen zo min mogelijk kosten, een aantrekkelijk en laagdrempelig aanbod te kunnen realiseren die aansluit bij de behoeften van onze klanten.

Colofon: